
INNEHÅLL

Idéer för arbete med bibeltexter	3
Skede 1: Bibelöversättning och barn i Bibeln	9
Fakta om bibelöversättning	9
Berättelsen om skriftrullarna från Qumran	11
Jesus som 12-åring i templet	13
Tips och idéer	14
Facit	20
Instuderingsfrågor, sångförslag, ordlista	21
Skede 2: Bön och liknelser	23
Fakta om bön och liknelser	23
Krångliga ord	25
Tips och idéer	26
Instuderingsfrågor, sångförslag, ordlista	27
Skede 3: Under i Bibeln, vem är störst ?	29
Faktaruta	29
Tips och idéer	31
Instuderingsfrågor, sångförslag, ordlista, facit	35
Skede 4: Påsk	37
Fakta om påsken	37
Tips och idéer	38
Instuderingsfrågor, sångförslag, ordlista	41

Arbetsgrupp Irina Andersson
Catarina Bärlund
Maja Renvall
Jeanette Ribacka-Berg
Inger Sjöberg
Ann-Sofi Storbacka
Anne Holländer

Sammanställt av Inger Sjöberg

Pärmbild Stina Sandström

Layout Gunilla Lindvik

Språkgranskning Eva-Lisa Lindberg

Tryck Kyrkostyrelsens dupliceringsanstalt, Helsingfors, 2000
Stiftsrådet i Borgå stift

IDÉER FÖR ARBETE MED BIBELTEXTER

Då man i klassen behandlar olika bibelberättelser går det bra att integrera undervisningen i religion t.ex. med modersmål, bildkonst, miljökunskap och musik.

Modersmål

Läsning

Ge ett eller flera avsnitt som läsläxa.

Då man i klassen går igenom en bibeltext kan man t.ex. kontrollera läsförståelsen med hjälp av de frågor som finns i anslutning till varje avsnitt och utöver det hitta på egna frågor.

Om man läser bibeltexten som högläsning i klassen är det lämpligt att varje elev läser en vers i tur och ordning. Då är eleverna tvungna att följa med och hålla reda på sin tur och versnumreringen.

Ordkunskap

Bibeltexterna innehåller ofta rätt så många främmande ord, som behöver en förklaring.

Då en bibeltext behandlas gäller det alltså att skriva upp sådana ord som är obekanta. Det är bra övning för eleverna att slå upp i ordlistor och hitta synonymord eller förklaringar på ett ords betydelse. I varje skede finns det en ordlista över svåra ord. Eleverna kan också få som uppgift att från en text plocka ut alla substantiv, adjektiv och verb.

Diktamen

En del av någon bibeltext kan också användas

som diktamen. Ju mångsidigare man arbetar med en text desto bättre fastnar den i minnet.

Friskrivning

För att ännu mera komma in i en bibeltext kan man ge eleverna en skrivuppgift där de är tvungna att mera konkret tänka sig in i händelserna.

Ex. Vem i berättelsen vill du vara och varför? Hur hade du handlat / gjort i samma situation?

Vem i berättelsen vill du bli närmare bekant med? Vad vill du veta och vad skulle personen svara?

Skriv vad du tror att det kan ha hänt före och efter bibelberättelsen.

Vad kommer du att tänka på då du läser den här berättelsen, har något liknande hänt dig?

Textbearbetning

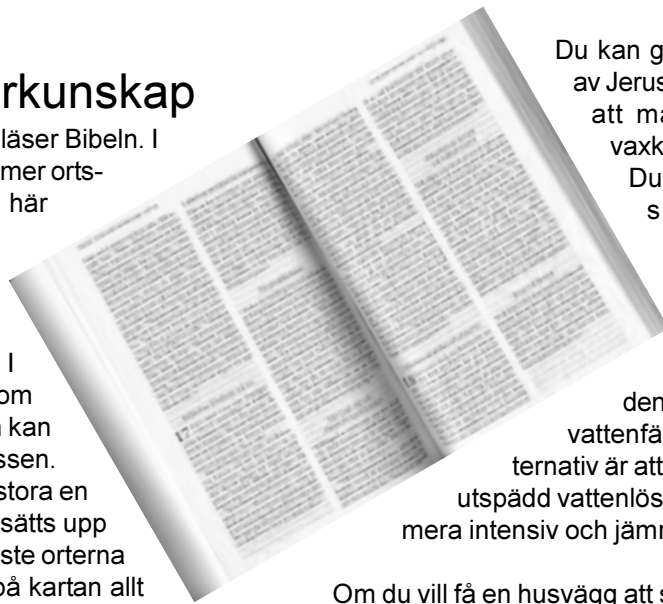
Då ni läst en bibelberättelse kan man t.ex. individuellt eller gemensamt i klassen fundera på följande frågor:

- Vem är berättelsens huvudperson?
- Vilka andra personer finns med i berättelsen?
- Vet man vad de heter?
- Var äger händelserna rum?
- Vad berättas det om? Vilket är berättelsens viktigaste innehåll?
- Vilka känslor finns med? (glädje, sorg, rädsla, förvåning ...)

Miljö- och naturkunskap

Ha en karta till hands då ni läser Bibeln. I många berättelser förekommer orsnamn. Ta reda på var de här orterna finns. Palestina-kartor finns i en del Biblar och religionsböcker. De flesta kartböcker har också en historisk Palestinakarta. I många skolor finns dessutom de stora kartorna som man kan ha hängande framme i klassen. Den som vill kan också förstora en Palestinakarta som sedan sätts upp på klassväggen. De viktigaste orterna och områdena prickas ut på kartan allt efter som de nämns i de texter som behandlas.

Du kan göra en effektfull bild av Jerusalem nattetid genom att måla med olje- eller vaxkritor på svart papper.

Du kan också få fram spännande slump-effekter genom att först måla detaljer mm. med oljekrita och sedan måla över hela bilden med svart eller mörk vattenfärg. Ett litet dyrare alternativ är att måla med tillräckligt utspädd vattenlösligt bläck. Det ger en mera intensiv och jämnare svarthet.

Om du vill få en husvägg att se rappad ut, få fram en sandig väg eller plocka fram andra spännande strukturer kan du använda dig av tekniska knep enligt följande exempel.

Bildkonst

Tänk dig att en bibelberättelse ska ges ut som en bok. Hur skall pärmbilden se ut? Vad skall boken heta? Gör en bokpärmsillustration där bokens titel ingår.

Teckna en bibelberättelse som serie. Varje elev gör sin egen serie med eller utan pratbubblor. Den här uppgiften kan man utföra efter att ha behandlat många olika bibelberättelser. Om eleverna tecknar var sin bibelberättelse kan serierna sedan sammanfogas till klassens "bibelserietidning". Serier kan också göras som ett grupparbete i klassen. Dela in klassen i så många grupper som antalet seriebilder ska vara. Varje grupp ansvarar alltså för en bild i serien.

Gör händelseblad med text och bild. Tänk efter vad du tycker är det viktigaste i en berättelse. Teckna den situationen och skriv en kort text som förklaring till bilden.

En billig och enkel teknik är frottage. Dvs placera tillräckligt hårt material t ex sandpapper, tapet, peng, löv, styvare tyg, mm. som har någon sorts struktur, under det papper som skall målas. Med lämpligt tryck målar man sedan med mjuk blyerts, kol eller krita varvid underliggande struktur framträder på pappret.

En annan spännande teknik är att blanda finfin sand i en s k gessolösning. Den kan köpas från konstbutiker. Du kan också göra en gessolösning själv genom att blanda eri-keeper med kritpulver och vatten. Denna sand+gessoblandning målas ut på lite tjockare papper, t ex som sandväg eller rappad vägg. När blandningen torkar, kan man måla på med täckfärg.

Det finns många känslor inbäddade i bibeltexterna. Eleverna kan konkret bearbeta och uttrycka känslor genom att leva sig in i huvudpersonernas situation t ex i första skedet där barn i Bibeln behandlas. Efter en inledande diskussion om de mänskliga känslorna hos Jesus, eller känslorna

hos lärjungarna i stormen får eleverna en uppgift att göra en tudelad bild. Den ena delen skulle representera elevens största rädslor och den andra elevens största önskningar eller glädjeämnen. De kan göras i litet format, t o m i storleken av ett spelkort som konstnären Hugo Simberg gjorde. Om storleken är så liten kräver det arbete med t ex tusch.

Man kan plocka fram en liten detalj i en bibeltext. Eleverna får till uppgift att fundera på konkreta föremål/detaljer som nämns i någon liknelse. Sedan får de jobba tredimensionellt med lera eller dassmassa. Fundera t ex kring porten till himmelriket och fantisera hur den ser ut. Eller gör det usla trädet och det goda trädet i lera/dassmassa och kombinera det med texten.

I liknelsen om huset på berggrunden kan eleverna fundera och diskutera om husets/boningens betydelse för djur och människor. Man kan visa bilder på olika boendeformer skapade av djur och människor. Sen får eleverna skapa sitt eget skyddsnäste, skulptera hur det kunde se ut. Hur skulle det ställe se ut dit eleven vill krypa in när den vill känna sig trygg. För att skapa en klar kontrast mellan bra och dålig boning kunde man också forma det ostabila huset. Diskussionen kring denna uppgift kunde kretsa kring husets symbolik. Vad är det huset symboliserar?

Musik

I slutet av varje skede finns förslag till psalmer och sånger.

Arbete med psalmer

Man kan arbeta med psalmer på ett mångsidigt sätt t.ex. illustrera en psalm, en bild för varje vers.

Ovanför varje psalm finns uppgifter om författare och tonsättare samt från vilket årtal texten och musiken är. Räkna ut hur gammal psalmen är. Är det stor åldersskillnad mellan texten och musiken?

Har samma författare och tonsättare gjort andra psalmer som finns i psalmboken? Hur många andra? Slå upp i registret över författare och tonsättare bak i psalmboken.

Psalmtexter, speciellt äldre, innehåller ofta svåra ord som behöver få en förklaring.

Många psalmer har en text som grundar sig på en bibelberättelse. Bibeltexten finns då angiven ovanför psalmen. Slå upp bibeltexten och läs den. Jämför med psalmtexten.

Boken "Måne och sol - tankar kring psalmer" är en morgonsamlingsbok som innehåller texter för många olika psalmer. De här texterna ger mera information om en psalm och dess innehåll. Boken finns på internet: www.evl.fi/svenska/skola/index.htm, klicka på andakter.

Israeliska sånger:

Tumbalalaika	Vi gör musik 1-2 s. 75
Tombai	Vi gör musik 3 s. 90
Hevenu shalom a'leychem	Vi gör musik 4-6 s. 240, Sånger för stora och små s. 97
Shalom chaverim	Vi gör musik 4-6 s. 241
Zum gali gali	Vi gör musik 4-6 s. 241
Gut shabes aich	Kom så sjunger vi s. 86
Bim Bam	Elefantboken s. 175
Bim Bam (ej text, endast noter)	Vi gör musik 3 s. 76

På följande sidor finns dansförslag till Tombai, Hevenu shalom a'leychem, Bim Bam och Gut shabes aich.

Tombai

Ställ upp på två led med ansiktet mot varandra, var och en har sitt par mitt emot i det andra ledet.

- Tur 1 (takt 1-2) Håll händerna i sidorna. Gå 4 steg framåt mot paret, börja med V, backa 4 steg till utgångspunkten. Upprepa tur 1.
- Tur 2 (takt 3-4) 8 korta springsteg fram mot paret, V börjar. Då du träffar paret, fatta parets högra hand och ta en snabb sväng runt och sedan 8 springsteg tillbaka. Upprepa tur 2
- Tur 3 (takt 5-6) Dansa ensam runt på stället, klappa händerna ovanför huvudet. 4 hoppsteg runt åt ena hållet, samma åt andra hållet. Upprepa tur 3.

- Tur 1

framåt:

V H V H V H V H

bakåt:

Tombai, tombai, tombai, tombai, tombai, tombai, tom-bai.

- Tur 2

framåt

sväng runt, tillbaka

V H V H V H V H V H V H V H

La - la - la, lala - lala - la, la - la - la - la - la - la.

- Tur 3

hoppsteg åt ena hållet

hoppsteg åt andra hållet

La-lala-la-la, la-lala-la-la,

la-la-la-la- la- la.

Dansen kan också utföras i kanon.

Dela in paren i tre olika grupper.

Då grupp 1 har dansat och sjungit första delen fortsätter de vidare, grupp 2 börjar från början och grupp 3 börjar då grupp 2 utfört första delen.

Man kan t.ex. bestämma att varje grupp dansar 2 ggr genom hela dansen. Det betyder att grupp 3 är den som avslutar dansen till sist.

Hevenu shalom a'leychem

V = vänster fot, H = höger fot, gung = svikta i knäna,
hö = höj armarna, sä = sänk armarna

- Bilda en ring eller ett led, håll varandra i händerna
- Tur 1 (takt 1-4 med upptakt). Vänd mot vänster, gå 8 steg+gung, börja med V.
- Tur 2 (takt 5-8 med upptakt).

Vänd inåt mot ringens mitt eller rakt framåt om ni är på ett led.

V tar ett kort steg framåt samtidigt som armarna höjs

H på stället

V tar ett steg tillbaka samtidigt som armarna sänks

H tar ett kort steg framåt samtidigt som armarna höjs

V på stället

H tar ett steg tillbaka samtidigt som armarna sänks.

Upprepa tur 2.

- Tur 1

V gung H gung V gung H gung V gung H gung V gung
Hevenu sha - lom a'leychem, hevenu sha - lom a'leychem,

- Tur 2

H gung V hö V sä H hö H sä V hö V sä H hö H sä
hevenu sha - lom a'leychem, hevenu shalom, shalom, shalom a'leychem.

Bim bam

Bilda en ring, ansiktet mot ringens mitt. Håll varandra i händerna, lyft dem upp i axelhöjd.

- Tur 1 Gå 8 niggande steg mot vänster.
- Tur 2 Gå 8 små steg mot ringens mitt samtidigt som armarna förs uppåt. 2 handklapp.
- Tur 3 Gå 8 steg tillbaka, för armarna långsamt nedåt. 2 handklapp.

•Tur 1

V H V H V H V H
Bim bam biri biri bam, biri biri bim bam biri biri bam.

•Tur 2

armarna förs långsamt uppåt (klapp, klapp)
V H V H V H V H
Bim bam biri bim bam biri bim bam biri biri bam.

•Tur 3

armarna förs långsamt nedåt (klapp, klapp)
V H V H V H V H
Bim bam biri bim bam biri bim bam biri biri bam.

D
a
n
s
f
ö
r
s
l
a
g

D
a
n
s
f
ö
r
s
l
a
g

Gut shabes aich

Bilda en ring, ta varandra i händerna, händerna lyfts till axelhöjd.

- Tur 1 Börja med vänster. Svikta i knäna då du tar steg med V.
V steg till sidan, H i kors framför V (Hkf)
V steg till sidan, H i kors bakom V (Hkb).

Upprepa stegserien 4 ggr.

- Tur 2 Armarna förs framåt-uppåt samtidigt som man tar 4 steg mot ringens mitt. Börja med V.

Armarna förs sedan nedåt samtidigt som man tar 4 steg bakåt.

Börja med V med ordentligt stamp på steg 1.

Upprepa hela serien.

- Tur 3 = Tur 1

•Tur 1

V Hkf V Hkb V Hkf V Hkb
Gut shabes aich, gut shabes aich,
V Hkf V Hkb V Hkf V H (bredvid V)
gut shabes allemen, gut shabes aich.

• Tur 2 (2 ggr)

armarna uppåt armarna nedåt
V H V H V(stamp) H V H
Shabes, shabes, gut shabes allemen.

- Tur 3 Se tur 1

LITTERATURLISTA

K. Gren-B. Nilsson: Elefantboken, Musikförlaget Lutfisken AB
L. Björk-Franzén: Kom så sjunger vi, En bok för alla AB
Sånger för stora och små, Verbum Förlag
B-O Engström-E. Cederlöf: Vi gör musik 1-2, Vi gör musik 3, Vi gör musik 4-6,
Ehrlingförlagen-Musik Fazer
Måne och sol-tankar kring psalmer, redaktör Inger Sjöberg, Kyrkostyrelsen/
Stiftsrådet i Borgå stift
Hemmets bönbok, redaktör Inger Sjöberg, Församlingsförbundets Förlags AB
Barn ber, redaktör Ulrika Erlandsson och Margareta Gramner, Verbum Förlag
Victorias bönbok, redaktör Hans Åkerhielm, Nordstedt & Söners Förlag
På Jesu tid, Louis Roch, Valentin Förlag
Filmbibeln, Nya Testamentet. Den innehåller flera videon om Jesu liv och kan
hyras eller köpas från Församlingsförbundets Förlags Ab
Barnens böneträdgård, övers. Christina Lövestam, Verbum Förlag
Terry Orlick: Alla vinner! Lekar & sport byggda på samverkan i stället för kon-
kurrens, Wahlström & Widstrand

Skede 1

Bibelöversättning och barn i Bibeln

L u k a s

2: 41-52

7: 11-17

8: 40-56

18: 15-17

OM BIBELÖVERSÄTTNING

GAMLA TESTAMENTET

Mycket av innehållet i Gamla testamentet har förts vidare muntligt innan det slutligen skrevs ner. Vi som hela tiden är omgivna av skrivna ord har svårt att tänka oss hur man kunde leva och tänka utan böcker och tidningar. Man var tvungen att använda och träna sitt minne på ett helt annat sätt än vi gör nuförtiden.

De berättelser som var viktiga och angelägna, som just Gamla testamentets berättelser var och är, gick vidare så att äldre människor berättade dem för yngre. Eftersom berättelserna handlade om Gud och om hur Gud bryr sig om Israels folk berättades de med stor noggrannhet för barnen.

Allt eftersom tiden gick började det också finnas mer skrivet material. Det kunde t.ex. vara föreskrifterna i Mose lag, samlade profetord, böner och sånger. De nedskrivna texterna behövdes i synagoggudstjänsterna, där de lästes högt och begrundades. Högläsningstraditionen i gudstjänsten är redan från 600-t. f. Kr. Därför har deltagandet i gudstjänsterna varit en av de viktigaste källorna till bibelkunskap för i världen. På Jesu tid var alla de böcker som

vi känner till från Gamla testamentet hopsamlade och välkända.

Gamla testamentets grundspråk är hebreiska. Den äldsta kända översättningen är till grekiska, den kallas Septuaginta från 200-talet f. Kr. Grekiska var då huvudspråket i det romerska riket, som då var mycket stort och mäktigt. Andra tidiga översättningar av GT är till latin, syriska och koptiska.

Efter det romerska rikets fall blev latin det viktigaste språket i Europa. Den latinska bibelöversättningen, som kallas Vulgata från 300-talet e. Kr. har haft stor betydelse eftersom den blev den katolska kyrkans officiella bibelöversättning.

Ända fram till 1947 var de äldsta kompletta hebreiska handskrifterna av GT från 800- eller 900-talet e. Kr. Därför blev upptäckten av Dödahavsrullarna i Qumran så viktig. I dem finns delar av GT redan från 100-talet f. Kr. Skillnaderna i ordalydelse mellan de handskrifter man kände till och Dödahavsrullarna var oväntat små.

NYA TESTAMENTET

Nya testamentets innehåll spreds muntligt en mycket kortare tid än Gamla testamentets skrifter. De äldsta skrifterna i NT är Paulus brev, som faktiskt är riktiga brev, som bevarades mycket noggrant av dem som fick dem. De kopierades och spreds sedan vidare.

De fyra evangelisterna samlade ihop berättelser om Jesu liv, om hans undervisning och verksamhet. Det har funnits många fler berättelser om Jesu liv, men på 100-talet e.Kr. beslöt ledarna i församlingarna vilka av berättelserna som var mest trovärdiga. De berättelser som var i enlighet med det de hade lärt sig och som stärkte dem i deras tro bibehölls. Nya testamentet fastställdes slutligt på 300-talet vid kyrkomötena i Laodicea och Kartago.

Nya testamentet skrevs först på grekiska. Sedan översattes de till latin (Vulgata), syriska och koptiska. Särskilt viktig för europeer var, förutom Vulgata, översättningen till gotiska (talades i dåtida kända norra Europa) från 300-talet och gammalslaviska från 800-talet (använd i Östeuropa och Ryssland).

Ända fram till 1500-talet var alla Biblar handskrivna. Därför var de både sällsynta och dyrbara. De förvarades i kyrkorna och användes för högläsning av texterna i gudstjänsterna. Människors kunskap om Bibeln kom fortfarande ur berättelser berättade av föräldrar, lärare, klosterfolk och präster.

Reformationen innebar en stor omvälvning när det

gäller bibelläsning och –översättning. Martin Luthers översättning av Bibeln till tyska sammanföll tidsmässigt med uppfinningen av boktryckarkonsten. Martin Luthers elever följde hans exempel och började översätta Bibeln till sina språk. Både Olaus och Laurentius Petri i Sverige och Mikael Agricola i Finland hade studerat i Tyskland. Nya testamentet på svenska utkom 1526, hela Bibeln 1541. Den första finska Bibeln utkom år 1642.

Först i medlet av 1800-talet blev Biblarna så billiga att de flesta hade råd att köpa en och själv läsa vad som står i den. Bibelsällskap grundades då för att trycka och sprida Biblar till så många som möjligt. Än i dag översätter Bibelsällskap Bibeln till folkgrupper som ännu inte har något skriftspråk.

På svenska har det funnits tre officiella bibelöversättningar vid sidan av många fler inofficiella. De har kungliga namn: Gustav Vasas bibel 1541 (en reviderad version kallas Karl XII:s bibel), Gustaf den V:s bibel från 1917 och den allra nyaste Bibeln 2000.

Exempel från Karl XII:s bibel:

Och de hade barn till honom, att han skulle taga på dem. Men lärjungarne näpste dem, som dem fram hade. Men när Jesus det såg, wardt han misslynt, och sade till dem: Låter barnen komma till mig, och förmener dem icke; ty sådana hörer Guds rike till.

(Mark. 10:13-14)

berättelsen om **SKRIFTRULLARNA FRÅN QUMRAN**

Mohammed bodde i ett beduintält vid den nordöstra stranden av Döda havet. När Mohammed var 15 år gammal, råkade han in i någonting som visade sig bli det största äventyret i hans liv. Det gick till på följande sätt:

En försommardag 1947 vallade Mohammed får och getter som vilken annan dag som helst. Han rörde sig i det klippiga landskapet nära Döda havets strand. En av getterna hade rymt och irrade omkring bland klipporna. Mohammed, som var en samvetsgrann herde, började leta efter den bortsprungna geten. Det var ingen lätt uppgift eftersom stenarna och klipporna var stora och branta. Solen gassade, Mohammed klättrade och svettades. Han försökte locka geten till sig, men den ville inte lyssna utan fortsatte bortåt. Den klättrade allt högre upp. Mohammed blev till slut tvungen att stanna och vila en stund. Han lade sig under en utskjutande klippa, där han hittade en skuggig plats att vila på.

Efter en stunds vila steg han upp och såg sig omkring. Runt omkring såg han bara stenar och klippor. Plötsligt fick han syn på någonting som fick hjärtat att slå snabbare. En bit längre bort fanns en öppning i berget. Det verkade spännande. I närheten fanns många grottor. Den här öppningen såg lite annorlunda ut. Den var dessutom rätt liten. Var det verkligen en öppning till en grotta? Tänk om det fanns någonting spännande i grottan, en gömd skatt kanske?

Mohammed hade i sin upphetsning glömt geten. Han tog sig mödosamt fram till grottans öppning och kikade in. Men han kunde inte se någonting eftersom det var så mörkt därinne. Mohammed kom på någonting han kunde göra. Han tog en sten och kastade in den i öppningen och lyssnade.

Om det dröjde en stund innan han hörde stenen slå mot grottans golv betydde det att grottan var mycket djup.

Det ljud Mohammed hörde hade han inte väntat sig att höra. Det lät som om någonting gick sönder och krossades. Han blev skrämdd och tog några steg bakåt. Men nyfikenheten var ändå större än rädslan. Han kastade en ny sten in i grottan. Samma slags ljud hördes på nytt. Nu blev han verkligen intresserad. Han sträckte sig så att han kunde se in i grottan. Efter en stund vande sig ögonen vid mörkret. Det han fick syn på gav drömmarna om en gömd skatt ny fart.

På grottans golv fanns många krukor, en del spruckna, andra helt sönderslagna. De stenar Mohammed hade kastat hade antagligen söndrat en del av dem. Han tänkte förskräckt att han kanske hade retat upp den ande som bodde i grottan. Vad skulle han nu ta sig till?

Mohammed hade en vän som hette Ahmed. Han begav sig hemåt för att tala om allting för Ahmed. Ahmed var lika sugen på äventyr som Mohammed. Dessutom var han äldre och fiffigare.

De lyckades ta sig in i grottan fastän öppningen var mycket trång. Grottan visade sig vara åtta meter lång och ett par tre meter hög. Besvikelsen blev stor när de inne i grottan först bara såg krukskärvor och underliga små bitar av läder. De hittade varken guld eller ädelstenar. Där fanns också ett par alldeles hela krukor. Vad kunde de innehålla?

De lyfte försiktigt på locket till en kruka. Men också i den såg de läderrullar, som gav en unken doft ifrån sig. När de öppnade rullen såg de att den var fullskriven med text på ett språk som de inte

kunde tyda. Också de andra krukorna var fulla av läderrullar, fullskrivna med en märklig text.

Mohammed och Ahmed hade hoppats på att hitta en skatt. De hade ingen aning om att det trots allt var ett värdefyllt fynd de hade stött på. De kunde inte ana att de skulle bli berömda och omtalade i historieböcker tack vare vad de nu såg.

I Betlehem fanns en köpman som hette Kando. Mohammeds familj brukade handla hos honom. Inte ens Kando förstod sig på läderrullarna men han var tillräckligt smart för att ta dem till sådana som visste mer. Han begav sig till Jerusalem och visade rullarna för munkarna i S:t Markusklostret. De förstod att rullarna var mycket värdefulla. De lät forskare, som kunde ge besked om vad de innehöll titta på rullarna. Man hittade fler skriftrullar i andra grottor i närheten av den grotta där Mohammed och Ahmed hade gjort sina fynd.

Skriftrullarna fotograferades och texterna trycktes i böcker. Forskare runt om i världen fick nu en möjlighet att tyda och tolka dem. De kom fram till att rullarna var ca 2000 år gamla. Vid den tiden fanns det ett judiskt klosterliknande samfund i Qumran vid den klippiga kusten av Döda havet. Under det första århundradet efter Kristus var man rädd för att romerska soldater skulle plundra och förstöra klostret. Då beslöt man att gömma de värdefulla bokrullarna i grottorna vid de otillgängliga klipporna. Där förblev de ända tills Mohammed och Ahmed hittade dem.

Bokrullarna, som också kallas Dödahavsrollarna, innehåller delar av Gamla testamentet. Många rullar handlar om livet i det avskilda samfundet i Qumran. Nuförtiden förvaras rullarna i ett museum i Jerusalem som kallas "Bokens helgedom". Om du någon gång reser dit kan du besöka museet och bekanta dig med bokrullarna från Qumran.

Berit Orregard: Studiehäfte L-108, Vår Skola Förlag AB. Övers. Ann-Sofi Storbacka (från finska)

JESUS SOM 12-ÅRING I TEMPLET

Luk. 2:41-52

Omarbetad text med Maria som huvudperson

Påskhögtiden närmade sig och Josef och Maria planerade en långa resa till Jerusalems helgedom. Varje år hade de gjort den långa resan från Nasaret till Jerusalem tillsammans med sina vänner och bekanta.

I år kändes det annorlunda. Det var nämligen så, att deras äldsta son Jesus, som nu var 12 år, för första gången skulle få följa med dem. Maria kände sig orolig för hur hennes pojke skulle klara av den långa och besvärliga resan. Hon visste att många faror lurade på vägen till Jerusalem.

De packade sina åsnor och begav sig iväg. Vägen gick över berg och genom öken. Efter många dagars resande såg man långt i fjärran staden Jerusalems tempel. Maria iakttog Jesus just i detta ögonblick. Hon märkte hur hans ögon lyste av glädje och förväntan. Det kändes bra då Jesus hade klarat sin första resa utan större besvär.

Människor från hela landet hade kommit till staden Jerusalem för att fira påskhögtiden. Mycket människor rörde sig kring tempelplatsen. Maria tog Jesus stadigt i handen och gick med honom in på tempelområdet för att vara med om gudstjänstfirandet.

Påskfirandet varade i flera dagar. Då festligheterna var över började alla söka sig hemåt. Så gjorde också Josef och Maria. De begav sig på sin hemresa igen tillsammans med många andra människor. När de hade rest en dag kom Maria med ens att tänka på att hon inte sett Jesus sedan de startade från Jerusalem. Hon frågade sin man Josef om han hade sett Jesus. Josef skakade på huvudet. Hon frågade även andra människor runt omkring, om de hade sett Jesus. Alla såg endast frågande på henne och skakade på huvudet. Då

greps Maria av stor ångest. Måne Jesus hade hamnat i klorna på vilda djur eller blivit gripen av rövare?

Med alla dessa frågor i sitt huvud vände hon tillsammans med Josef tillbaka till Jerusalem. De sökte Jesus överallt och frågade många människor om de hade sett honom. Efter mycket sökande kom Maria ihåg att Jesus med stort intresse hade lyssnat på prästernas predikningar i templet. Maria sökte sig genast tillbaka till templet. Från ett rum hörde hon röster och gick dit in för att fråga om någon sett Jesus. Då hon i dörröppningen tittade ut över rummet, såg hon att prästerna satt församlade.

Till sin stora förvåning såg hon att hennes son Jesus satt mitt bland prästerna. Det verkade faktiskt som om de lärda männen förundrade sig över alla frågor Jesus hade och de svar han gav. Maria gick fram till Jesus och nästan grälade på honom och sa: "Min son, varför gjorde du oss detta? Din far och jag har sökt efter dig med stor oro." Lugnt svarade då Jesus: "Varför behövde ni söka efter mig? Visste ni inte att jag bör vara där min Fader bor?"

Men Maria och Josef förstod inte vad Jesus pratade om. Småningom vände de hemåt mot Nasaret och hade många resdagar framför sig innan de var framme. Efteråt tänkte Maria ofta på händelsen i templet och på det som Jesus hade sagt. Vad hade Jesus egentligen menat med det han sade?

(Texten är tagen ur ett grupparbete under en religionspedagogisk kurs år 1989)

BIBLISKA REKORD

Eleverna kan arbeta ensamma eller i par med följande uppgifter. Meningen är att de övar sig i att slå upp i Bibeln genom att ta reda på följande rekord.

Besvara följande frågor genom att slå upp i Bibeln.

1. Hur lång var den rekordlånga stormen?	Apg. 27:27
2. a) Vem i Bibeln hade mest boskap? b) Hur många får hade han?	Job. 42:12
3. a) Vem ordnade det längsta kalaset? b) Hur långt var det?	Ester 1:1-8
4. a) Vem hade mest hår? b) Hur mycket vägde det avklippta håret?	2 Sam. 14:26
5. Vem hade flest fruar?	1 Kung. 11:1-6
6. Vem hade flest barn?	Dom. 12:13-15

RUBRIKER FÖR FRISKRIVNING

När man i klassen behandlat berättelserna som hör till "Barn i Bibeln" avsnittet, kan man ha en skrivövning / friskrivning t.ex. på modersmålstimmen. Här följer förslag till rubriker.

1. Resa till Jerusalem	(Jesus 12 år berättar om händelserna)
2. Den dagen glömmer jag aldrig	(En kamrat till änkans son eller synagogföreståndarens dotter berättar)
3. När jag mötte Jesus för första gången	(eller: När jag mötte Jesus i Jerusalem)

LILLA BIBELN PÅ SJU SPRÅK

Svenska

Joh 3:16 Så älskade Gud världen att han gav den sin ende son, för att de som tror på honom inte skall gå under utan ha evigt liv.

Finska

Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainokaisen Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen vaan saisi iankaikkisen elämän.

Engelska

For God so loved the world that he gave his only begotten Son, that whoever believes in him should not perish but have eternal life.

Tyska

Denn also hat Gott die Welt geliebt, das er seinen eingeborren Sohn gab, damit alle, die an ihn glauben, nicht verloren werden, sondern das ewige Leben haben.

Franska

Car Dieu a tant aimé le monde qu'il a donné son Fils unique, afin que quiconque croit en lui ne périsse point mais qu'il ait la vie éternelle.

Spanska

Porque de tal manera amó Dios al mundo, que ha dado á su Hijo unigénito, para que todo aquel que en él cree, no se pierda, mas tenga vida eterna.

Sererere (Senegal)

Yaam Roog a fexa adna fee boo a ci ' it o Piy o leng onqe ta jegna, ndax oxuu gimnano ten sankooxkee muk, ndaa ndax ta jeg o noow o fagkeer ole.

DJUR I BIBELN

Vid siffrorna 1- 8 ska du skriva namnet på ett djur. Vid siffran 9 (lodrätt) ska du fylla i det ord som saknas i den mening som står här nedanför.

1. I en av Jesu liknelser vill han säga till oss, att mjuka kläder (dvs. ett fint ylle) kan dölja en människa med dålig karaktär. Läs Matt. 7:15

2. Jesus uppfyller en profetia vid sitt intåg i Jerusaleem. Läs ur profeten Sakajas bok 9:9

3. I Bibeln finner vi på flera ställen den ruskiga bilden av dessa fåglar som samlas. Profeten Jesaja skildrar en sådan händelse. Läs Jes. 34:15 Jesus använder samma bild i Matt. 24:28

4. Här har vi ett litet djur, vars larver "äter hål" i kläder. Jesus vill att vi ska förstå, att våra jordiska rikedomar lätt förstörs och att vi därför ska söka en annan rikedom. Läs Luk. 12:33

5. Det här lilla djuret talas det om i Ordspråksboken 6:6-8.

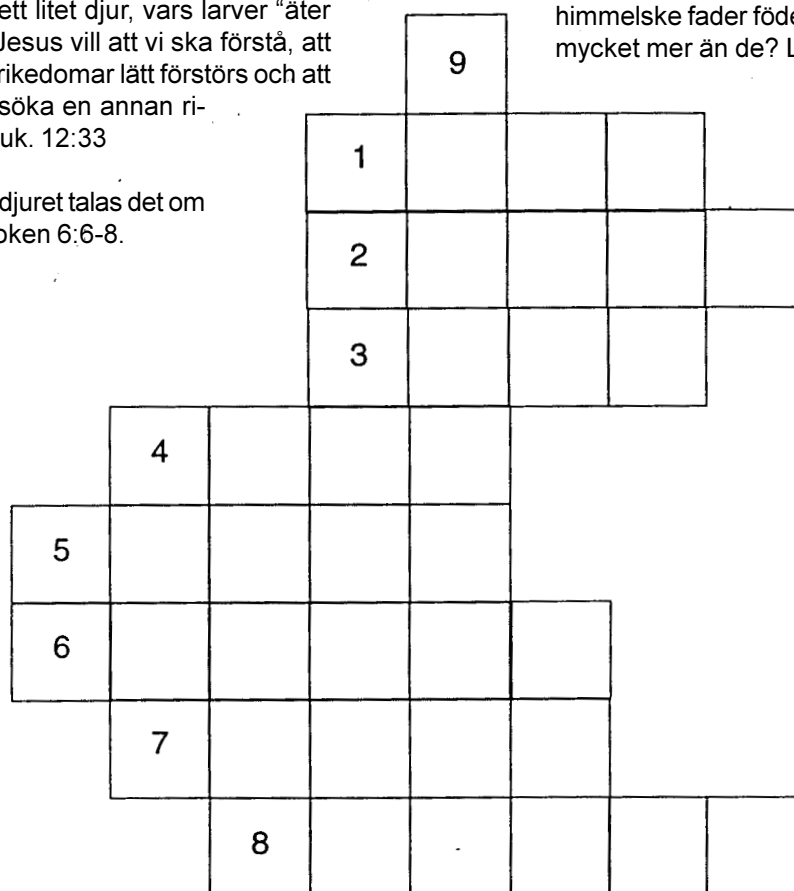
6. Jesus pekar på denna lilla fågel, då han berättar om Guds faderliga omsorg om hela sin skapelse. Läs Matt. 10:29

7. Jesus använder en skön bild från djurvärlden. Läs Matt. 23:37 och Luk 13:24

8. Jesus jämför ett av de minsta djuren, myggan, med ett av de största. Vilket är detta djur? Läs Matt. 23:24.

Om du läser vidare så förstår du vad Jesus vill lära oss med denna liknelse.

9. Så här säger Jesus i bergspredikan: Se på _____ under himlen, de sår inte, skördar inte och samlar inte i lador, men er himmelske fader föder dem. Är inte ni värda mycket mer än de? Läs Matt. 6:26

DJUR I BIBELN

Skriv djurens siffra och namn vid rätt bibelställe.

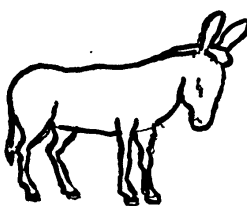
Matt. 19:24 _____ Matt. 21:2 _____

Luk. 15:4 _____ Luk. 15:15 _____

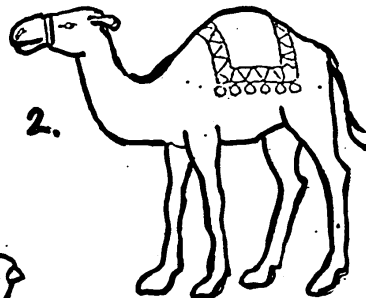
Luk. 10:19 _____

Ps. 84:4 _____

Ps. 102:7 _____

1.

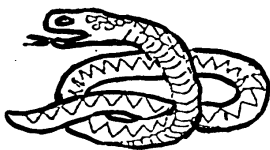
2.

3.

4.

5.

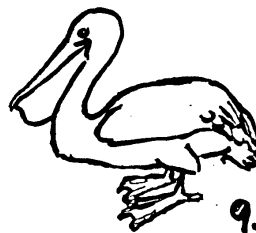
6.

7.

8.

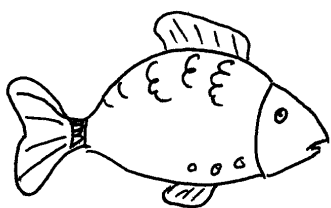
9.

10.

LUKASEVANGELIET

Slå upp i Lukasevangeliet det kapitel som finns utskrivet vid varje bild. Läs texten. Vilken vers i kapitlet hör ihop med bilden?

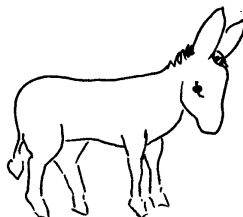
Luk. 5 _____

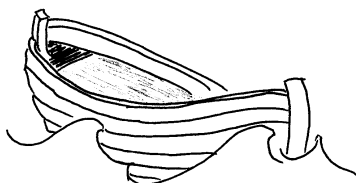
Luk. 10 _____

Luk. 8 _____

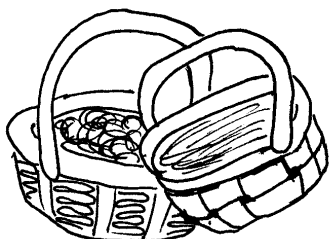
Luk. 10 _____

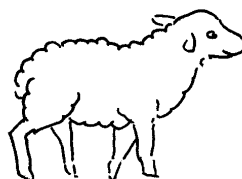
Luk. 8 _____

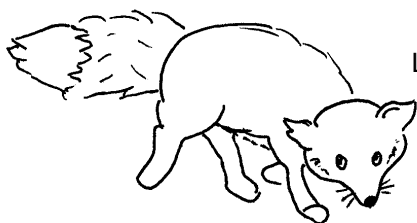
Luk. 11 _____

Luk. 9 _____

Luk. 15 _____

Luk. 9 _____

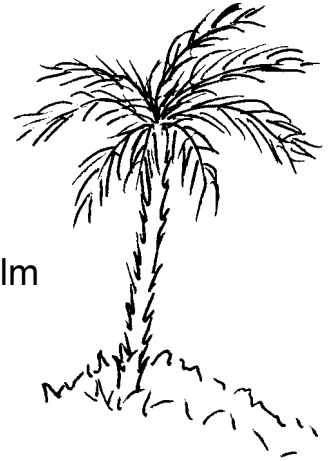
Luk. 24 _____

VÄXTER I BIBELN

Drag en linje från växten till rätt bibelvers

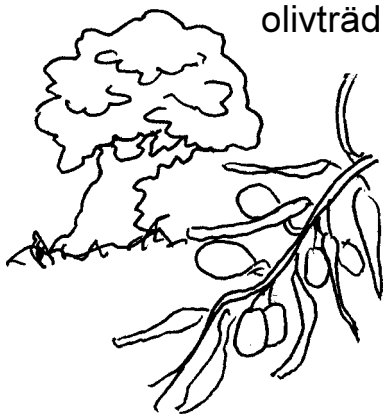
vinranka

dadelpalm

Matt. 13:25

Luk. 19:4

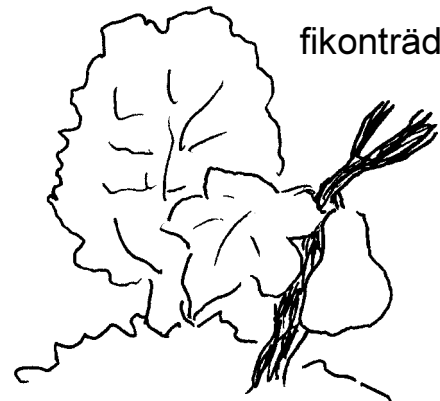
olivträd

Upp. 7:9

Rom. 11:17

Matt. 21:19

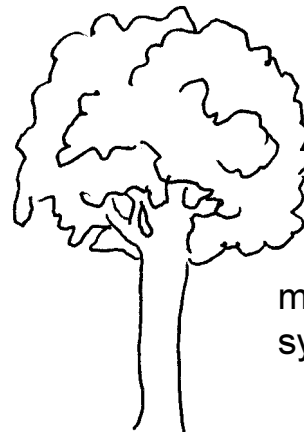
Luk. 22:18

fikonträd

vete

mullbärsfikonträd/
sykomor

FACIT

DJUR I BIBELN

1) FÅR 2) ÅSNA 3) GAM 4) MAL 5) MYRA
6) SPARV 7) HÖNA 8) KAMEL 9) FÅGLARNA

DJUR I BIBELN

Matt. 19:24	2.	kamel	
Luk. 15:4	7.	får	
Luk. 10:19	5.	orm	10. skorpion
Ps. 84:4	4.	sparv	6. svala
Ps. 102:7	9.	pelikan	3. uggla
Matt. 21:2	1.	åsna	
Luk. 15:15	8.	svin	

BIBLISKA REKORD

- (14 dagar)
- a) (Job)
b) (14000)
- a) (Xerxes)
b) (180 dagar)
- a) (Absalom)
b) (över 2 kg)
- (Kung Salomo,
1000 fruar)
- (Abdon) 40 söner,
30 sonsöner

LUKAS EVANGELIUM

fisk	Luk. 5:6,7
fåglar	Luk. 8:5
båt	Luk. 8:22
korgar	Luk. 9:17
räv	Luk. 9:58
sandaler	Luk. 10:4
åsna	Luk. 10:34
dörr	Luk. 11:7,9,10
får	Luk. 15:4
änglar	Luk. 24:23

VÄXTER I BIBELN

Matt. 13:25	vete
Luk. 19:4	mullbärsfikonsträd/sykomor
Upp. 7:9	dadelpalm
Rom. 11:17	olivträd
Matt. 21:19	fikonträd
Luk. 22:18	vinranka

FRÅGOR

Luk. 2:41-52

1. Vilken högtid fick Jesus uppleva som tolvåring i Jerusalem? (påskan)

Luk. 7:11-17

2. Vilka människor befann sig kring Jesus när han uppväckte änkans son i Nain? (lärjungarna, folk som följde Jesus, änkan, människor i sorgetåget, bårbarare)

Luk. 8:40-56

3. Vad hette synagogföreståndaren? (Jairos)

4. Vad sade Jesus åt synagogföreståndaren då det kom bud om att hans dotter hade dött? ("var inte rädd, tro bara, så ska hon bli hjälpt")

Luk. 18:15-17

5. Varför tror du att mammorna kom med sina barn till Jesus? (för att han skulle röra vid dem)

VECKANS PROBLEM

Ta reda på hur skolgången fungerade på Jesu tid.

- Var gick man i skola? (synagogan)
- Vem fick gå i skola? (pojkar)
- Vem undervisade? (präster, de skriftlärd)
- Vad fick man lära sig? (läsa, skriva, man lärde sig berättelserna i Gamla Testamentet)

SÅNGFÖRSLAG

ps 463 Vem är det som kommer på vägen
ps 446 Guds familj är världens största
ps 171 Det går en väg genom ökensand
ps 390 Tryggare kan ingen vara - Mos s. 15, 18
ps 311 Sången om Kristus - Mos s. 64
ps 393 Ett litet fattigt barn jag är
sss s. 183 Som ett sandkorn i en öken

ps = psalmboken

HB = Hemmets bönbok

Mos = Måne och sol - tankar kring psalmer

sss = Sånger för stora och små

ORD ATT SLÅ UPP

bestört	medlidande
bevara	prisa
frukta, fruktan	sannerligen
hindra	skara
härpa	upphöra
kalla till sig	välbehag
mantel	återvända

Skede 2

Bön och liknelser

LUKAS

6: 37-49

11: 1-10

12: 13-21

13: 18-21

KAP. 15

18: 9-14

19: 45-48

SAMT DE TIDIGARE TEXTERNA

OM BÖN

I den nya katekesen står det så här om bön: "att be är att vara och leva inför Guds ansikte". Den här definitionen på bön öppnar nya vidder för att förstå vad bön är. Vi fastnar lätt vid formuleringar och funderar på att uttrycka oss så bra som möjligt.

Bön är en inställning, ett sätt att vara medveten om vem jag är och varför jag finns till. Jag kan leva hela mitt liv inför Guds ansikte.

Böner formulerade i ord är naturligtvis också viktiga. Först och främst sådana som vi har lärt oss utantill, som bönen Fader vår, eller Gud som haver. Det är också bra att kunna riktigt korta böner utantill som t.ex "Gode Gud, hjälp mig att komma ihåg att ingenting kan hända mig i dag som inte Du och jag tillsammans kan klara av".

Bön kan samtidigt vara mycket personlig och privat, men också gemensam som tillsammans i klassen eller i kyrkan.

OM LIKNELSER

En liknelse är en berättelse som egentligen handlar om någonting annat än den ser ut att handla om. Liknelsen måste tolkas, den kräver att åhöraren själv funderar över vad den betyder. För att förstå en liknelse är det viktigt att försöka ta reda på vad som är liknelsens poäng, liknelsens idé.

Liknelser finns redan i Gamla testamentet. Jesus använde liknelser särskilt ofta. Hans liknelser är lätta att komma ihåg och utmanar människor än i dag till att fundera på vad han egentligen menade med sin liknelse.

Liknelser handlar ofta om hur annorlunda Gud handlar, om att Guds rike (himmelriket) fungerar på ett annorlunda sätt än vad vi är vana vid. En del liknelser är lika lätta att förstå än i dag som då de berättades. Andra liknelser kräver bakgrundskunskaper t.ex hur man odlade eller fiskade på Jesu tid, vilka fariséerna var och varför tullindrivare var så föraktade.

TOLKNINGSNYCKEL TILL LIKNELSERNA

Vissa liknelser förstår vi i dag på samma sätt som då de berättades, andra kräver förkunskaper.

Luk 6:37-49, om att inte döma, om frukten och trädet, om huset på berggrunden

Det gemensamma temat är ärlighet och sanning, att försöka leva som man lär, att stå för sina ord. Det är typiskt mänskligt att se sig själv som ett undantag; jag behöver inte hålla reglerna, jag har för bråttom, det är skilt med mig. Ett enkelt exempel är en vuxen som inte använder cykelhjälm. Barn är bra på att genomskåda vuxna som inte lever som de lär.

Liknelsen om huset på berggrunden och huset på sanden har inspirerat Walt Disney till den ritade filmen om vargen och de tre små grisarna. "Ingen rädder för vargen här". Bara som saga handlar den om att göra sitt arbete grundligt. Som liknelse handlar den om att inte leva på livslögner, att satsa sitt liv på sådant som är ytligt och falskt. Vad är egentligen det viktigaste i livet, det som håller att både leva på och dö för?

Luk 11:1-10, om bön, om den påträngande vännen, om fadern som ger barnen goda

gåvor

De här korta liknelserna handlar om uthållighet, att orka fortsätta att be trots att inte svaret kommer genast och att vänta goda saker av Gud. Gud vill ge sina barn det allra bästa. Oftast nöjer vi oss med sådant som är kortsiktigt och som ser bra ut ur vår egen begränsade synvinkel.

Luk 12:13-21, den rike och hans lador

Den här liknelsen kunde handla om Joakim von Anka eller om kung Midas, vars liv kretsar kring pengar och guld. När du en gång skall dö, vad tröstar dig då?

Luk 13:18-21, om senapskornet och surdegen

Liknelserna om senapskornet och surdegen har båda den poängen att det av något litet och anspråkslöst kan bli något stort och betydelsefullt, t.o.m det största i en människas liv. Att följa med ett frö som gro och växer eller att se en deg jäsa är små vardagsunder. Tre mått mjöl är tre gånger tretton liter mjöl, det handlar om ett riktigt storbak.

Luk 15, det förlorade fåret och myntet, den förlorade sonen

De här liknelserna är bland de mest kända, omtyckta och tolkade. De ger också en mångsidig och mångbottnad bild av Gud, som en ömsint herde, en kvinna som söker tills hon finner, en mycket speciell fader.

Liknelsen om den förlorade sonen har många infallsvinklar. Vem av sönerna är egentligen mest "förlorad", vem av dem kände fadern sämst och litade på hans kärlek minst. Fastän jag har läst liknelsen många, många gånger blir jag inte färdig med den. Ingenting är självklart i den utom utgångspunkten att Fadern älskar sina söner trots allt de gör, bara för att de är hans barn.

Gemensamt för liknelserna är glädjen över att det borttappade har hittats, den bortreste har kommit hem, det förlorade är återfunnet.

Luk 18: 11-14, farisén och tullindrivaren

Den här liknelsen har liknande innehåll som liknelserna om husbyggarna eller om flisan och bjälken. Den handlar om självkänedom och djup ärlighet.

Fariséer kallades sådana som tillhörde en sträng rörelse som var extra noga med att följa den gammaltestamentliga lagen. Jesus kritiserade dem ofta för att ha missat det väsentligaste, vad lagarna egentligen handlade om: att värna om livet och kärleken till Gud. Därför har ordet farisé nuförtiden ofta fått betydelsen skenhelig och falsk. Fariséerna på Jesu tid hade ändå ett gott syfte, de högaktade lagen och tog den på allvar.

Tullindrivare (publikaner) tog skatt och tullavgifter av folket för den romerska ockupationsmaktens räkning. De var allmänt avskydda därför att de hade möjligheter att fuska och ta för mycket betalt och därför att de arbetade för de främmande härskarna. Inte heller i dag är det särskilt populärt att betala skatt.

KRÅNGLIGA ORD

Farisé - se ovan

Tullindrivare eller publikan - se ovan

Skriftlärda - var sådana som fått en lång och grundlig utbildning i den judiska lagen. Av dem kunde man få råd i både religiösa och juridiska frågor. Många skriftlärda var också fariséer. Skriftlärda handlar om kompetens, farisé om åsiktsinriktning.

Profet - är en person som bär fram budskap från Gud på Guds uppdrag. Det viktigaste är budskapet, inte personen själv. Ibland handlar budskapet om vad som kommer att hända, därför används ordet profetia nuförtiden med betydelsen förutsägelse av framtiden.

Överstepräst - kallades den högste prästen vid Jerusalems tempel.

Laglärde = skriftlärda

Hedning - på Bibelns tid helt enkelt icke-jude. Alla som inte var judar var hedningar. Senare används ordet om icke kristna.

Hycklare - en som låtsas vara bättre eller finare än den är, skenhelig

Rättfärdig - ordet betyder egentligen den som alltid gör det som är gott och rätt. Rättfärdig genom tron betyder att Gud accepterar dig trots att du inte av dig själv alltid gör rätt.

ELEVER SKRIVER BÖNER

Eleverna skriver böner som kan användas vid morgonsamling, skolgudstjänst, i skolans tidning, på plakat...

Bönen kan börja med orden:

Jesus, jag vill tacka dig för...

Jag är glad över...

Tack Gud för...

Jag vill be för...

Jesus ta hand om...

Jag är rädd för.....hjälp mig!

Gud hjälp...

Idag vill jag speciellt tänka på / be för...

SAMTAL

Liknelserna är sådana texter som man gärna kan diskutera och fundera kring efter det att de har lästs i klassen.

- Vad ville Jesus lära/visa med denna liknelse?

- Angår den här liknelsen mig? Kan jag lära mig något av den?

- Jämför den liknelse Jesus använde med livet i dag och i vårt land. Hurudan liknelse kunde man använda i vårt land i dag, så att budskapet skulle vara detsamma?

DRAMA

Liknelsen om den förlorade sonen (Luk. 15:11-32) är lämplig att dramatisera efter att man har läst texten. Eventuellt kan man också samtala kring texten innan man dramatiserar den. Antingen deltar hela klassen i samma dramatisering eller alternativt delar man in klassen i lämpliga grupper, så att varje grupp gör sin egen version av liknelsen.

Hur många och vilka personer behövs?

- en man (fadern), två söner, mannen som ägde svinen, en tjänare, övriga tjänare, personer till vilka den yngre sonen sålde sina ägodelar.

Efter dramatiseringen är det lämpligt att samtala om just den här liknelsen. Vilka känslor hade fadern och de två sönerna? De reagerade på väldigt olika sätt. Hur? Varför?

recept

NATTVARDSBRÖD

(ur den kommande handledningen för högmässa)

900 - 1000 g graham- och vetemjöl

2 tsk bakpulver

en nypa salt

½ dl olja

1 ½ dl honung

1 ½ dl mjölk

4 dl vatten

De torra ingredienserna blandas ihop för sig, så också de flytande. Tillsätt mjölblandningen i degspadet. Degen behöver inte knådas. Kavla ut degen till brödkakor, som är unger om 1 cm tjocka. Lägga på bakplåtspapper och grädda i 200-gradig ugn i 15 - 20 minuter.

FRÅGOR

1. Luk. 6:37-49 Vad händer om man bygger ett hus på marken utan att lägga någon grund? (huset rasar)
2. Luk 6:40-42 Vad tror du att Jesus menade med liknelsen om flisan och bjälken i ögat?
3. Luk. 11:1-10 Vad lär Jesus om bön?
4. Luk. 12:13-21 Hur tänkte den rike mannen få rum för den stora skörden? (riva gamla lador, bygga nya)

Luk. 15

5. Vem symboliserar fåren och herden i liknelsen? (Jesus + människorna)
6. Vad gör kvinnan i liknelsen om det förlorade myntet? (letar efter det borttappade myntet)
7. Luk 18:11-14 Vad var det för fel på fariséns sätt att be i templet (skröt över sitt sätt att leva, be)

VECKANS PROBLEM

Vad åt svinen i liknelsen om den förlorade sonen? (fröskidor)
Vad är det? (frukter av karabträdet och johannesbrödträdet)

SÅNGFÖRSLAG

- ps 189 Herren är i sitt heliga tempel
- ps 333 Lär mig att bedja av hjärtat - Mos s. 54
- ps 471 Jublande lyfter vi våra händer
- ps 492 Jag lyfter ögat mot himmelen - Mos s. 52
- ps 493 Gud som haver barnen kär
- ps 494 O, Jesus du som är barnens vän
- ps 207 En såningsman går där
- HB s. 17 Min aftonbön
- HB s. 28 ps 530 Glädjens Herre
- sss s. 21 Det var en gång en bonde
- sss s. 109 Jag knäpper mina händer små
- sss s. 110 Jag lyfter ögat mot himmelen (annan melodi än psalmbokens)
- sss s. 131 Lilla lammet vilse går
- sss s. 167 Om jag inte får allt jag ber om
- sss s. 177 Shalom

ORD ATT SLÅ UPP

bedragare
besinning
bjälke
döma
fasta
flisa
frikänna
förmer
förmögenhet
förödmjuka
gödkalv (göddjur)
habegär
helga
hora, horkarl
nåd, nådig
omvända sig
prövning
röja ur vägen
skuld
skifta egendom
tionde
tullindrivare
upphöjd
utsvävningar
välbärgad
ödmjuk, ödmjuka
sig
överflöd
överträda

Skede 3

*Under i Bibeln
och vem är störst?*

LUKAS

5: 17-26

7: 1-10

8: 22-25

9: 10-22

9: 43-48

14: 7-14

22: 24-30

SAMT DE TIDIGARE TEXTERNA.

VEM ÄR EGENTLIGEN STÖRST?

Det verkar som om människor alltid skulle ha tävlat med varandra om vem som är störst, bäst, snabbast eller vackrast. Jesu lärjungar ville också veta vem av dem som var den första, den viktigaste, den som stod Jesus närmast. Också om man i skolvärlden vill komma bort från överdrivet tävlande och uppmuntra eleverna till att växa till i sin egen takt och tävla bara med sig själva är tävlingsinstinkterna mycket djupt rotade.

I Guds rike – där det himmelska får landa en stund på jorden – är det annorlunda. När lärjungarna frågade honom vem av dem som är störst svarade han på ett sådant sätt som fick dem att tänka om. Störst är den som är minst eller den som hjälper och stöder andra mest.

Kan man tävla i hjälpsamhet eller i att göra sig själv så liten som möjligt? Det är omöjligt, det går

inte. Äkta hjälpsam är den som är så trygg att den slipper fundera över vad andra skall säga eller tycka i en viss situation. En sådan person är självklart vänlig, hänsynen kommer inifrån. Den som är minst, som den allra minsta babyn, behöver inte prestera och visa att den duger. Självklart skall också minsta babyn få vara med i familjen.

Därför är det vi kallar nåden så annorlunda än vårt vanliga liv. Nåden betyder att du får vara med, du duger och behövs, inte för att du är så duktig, snabb och snäll utan för att du är just du, ett Guds barn, som ingen annan kan ersätta. Därför är de minsta de viktigaste i himmelriket, de är bäst på att ta emot Guds kärlek.

OM UNDER

I evangelierna berättas om under som Jesus gjorde. Det handlar t.ex. om att bota sjuka, uppväcka döda, gå på vatten eller stilla en storm. Det största undret av dem alla är uppståndelsen från de döda.

Undren har intresserat människor, väckt häftig diskussion, men de har också varit störande och väckt stora tvivel.

Jesus gjorde trots allt inte under alltför ofta. Han vägrade att göra under på beställning, som underhållning för sensationslystna. Fariséerna ville sätta honom på prov och begärde under av honom, men han vägrade.

Undren i Nya testamentet är först och främst tecken eller budskap, nycklar till att förstå vem Jesus är. De avslöjar honom som Guds son. Om Jesus faktiskt är Guds son, den Gud som har skapat hela världen, verkar inte undren längre så märkliga. Gud är också en Gud som kan göra under. Ju mer vi lär oss om skapelsen, om hur mångsidigt och sinnrikt allt är ordnat i naturen desto större förundran får vi inför Gud som skapare. T.o.m det som är vardagligt kan bli märkligt och förunderligt.

Under händer ibland ännu i dag, människor blir räddade undan en säker död eller blir friska trots en svår sjukdom. Under är inte heller nuförtiden särskilt vanliga. Oftast stärker de tron hos dem som har varit med om ett under. Därför fungerar de ofta som tecken ännu i dag, som tecken på Guds omsorg och kraft.

En mycket svår fråga att kämpa med är frågan om varför inte alla räddas från olyckor eller botas från sjukdomar. Det finns inget allmänt svar. Svaret på varför-frågan måste vi tillsammans söka

med den som frågar. En tröstande synvinkel är att både när vi lever och när vi dör är vi omgivna av Guds kärlek. Inte ens döden kan skilja oss från honom.

En annorlunda synvinkel på under ger David F Olson, som har skrivit många konfirmandläroböcker. Han säger att det bara finns ett intressant under. Det är den förändring Guds kärlek kan åstadkomma i en människas liv.

"Det var en gång en man som hade stora spritproblem. Han drack öl ständigt och jämt. Ibland gick nästan hela hans lön till öl. Hans fru blev både arg och förtvivlad och till slut vände hon sig till socialtjänsten som ordnade att mannens lön skickades till henne. Men detta stoppade inte hans "ölande". Han tog istället möblerna och pantsatte dem för att få pengar till öl. Efter några veckor fanns det knappt några möbler kvar i lägenheten. Hus-trun var inte särskilt glad.

En dag råkade han hamna på en gudstjänst och på något sätt fann han någonting som han behövde. Han kunde då sluta med sitt missbruk. Han skötte jobbet bra och så småningom gick det så bra att han och hans fru kunde köpa nya möbler till lägenheten.

En dag råkade han i Centrum träffa en gammal supkompis som kom fram till honom och sade:

- Tjenare gamle kompis! Hört att du lagt av!
  - Ja det stämmer!
  - Hört att du har gått och blivit religiös?
  - Ja, det kan man kanske säga.
  - Det var som tusan. Tror du på Jesus?
  - Ja. Det gör jag!
  - Va?? Tror du att Jesus kunde förvandla vatten till vin?
  - Det vet jag faktiskt inte så mycket om. Men hemma hos mig har han förvandlat öl till möbler. Det får räcka för mig!
- Ur Milda makter, Verbum, 1999

VEM ÄR STÖRST?

Bibeltexterna som hänför sig till det här avsnittet är en bra grund och utgångspunkt för samtal i klassen. Man kan samtala efter varje läst avsnitt eller kanske bäst efter att alla texter är behandlade.

Låt eleverna söka fram den viktigaste meningen i varje text.

Luk. 9:46-48 "Ty den som är minst av er alla han är stor."

Luk. 14:7-14 "Den som upphöjer sig skall bli förödmjukad, och den som ödmjukar sig skall bli upphöjd."

Luk. 18:9-17 "Ty den som upphöjer sig skall bli förödmjukad, men den som ödmjukar sig skall bli upphöjd."

Luk. 22:24-30 "... den störste bland er skall vara som den yngste, och den som är ledare skall vara som tjänaren."

I samtalet gäller det att försöka komma fram till vad vi idag och speciellt i klassen kan lära oss av de här berättelserna.

- Vad månne Jesus menade med det han sade? Försök att komma på praktiska exempel från skolvardagen som belyser de här viktiga meningarna. Det är kanske inte så lätt eftersom vi på sätt och vis måste tänka om i alldeles nya banor.

- Vad eller vilket budskap är gemensamt för de fyra berättelserna? Som rubriken för avsnittet säger handlar det om frågan Vem är störst? Det är inte genom att försöka vara den första och bästa på andras bekostnad som man är störst.

- Hur kan vi i klassen och i skolan tillämpa det här budskapet? Kanske genom att tänka på att "tjäna" varandra dvs. hjälpa och stöda.

- Hurudan är situationen i vår klass/i vår skola? Behöver situationen förbättras? Hur gör vi det? Det gäller bl.a. att försöka ta hänsyn till varandra och stärka vänskapen, gemenskapen och samarbetet.

EN HEMLIG VÄN

I början av veckan lottar man för varje elev i klassen ut en hemlig klassvän. Man måste hålla vännen mycket hemlig och får inte för någon annan berätta vem det är. Under veckans lopp ska man på olika sätt försöka hjälpa och "tjäna" sin vän. Hjälpan det får förstås inte bli överdrivet utan var och en ska försöka göra det på ett naturligt sätt. Man får givetvis vara hygglig och hjälpsam också mot andra än sin egen vän. I slutet av veckan får sedan alla elever försöka gissa vem som har varit ens hemliga vän. Om man gissar rätt kan man

berätta vad den här vännen har gjort för en, hur man gissade att det här var den hemliga vännen. Följande vecka lottas igen nya hemliga vänner. Den som vill kan i klassen göra upp en "vänbörs". På klassväggen sätter man upp ett diagram där varje elev samlar en "vänstapel" åt sig. Då en elev på första gissningen gissar vem som har varit den hemliga vännen, så är det den hemliga vännen som får ett märke i sin stapel. Det kan t.ex. vara ett klistermärke.

VÄNELEVER

I många skolor förekommer redan vänelevsverksamhet dvs. att en äldre elev har en vänelev i en lägre klass. Fundera tillsammans med eleverna på hur de äldre kan "tjäna" de yngre.

T.ex. lekar på rasterna, läsa för de yngre eller lyssna på deras läsning, fungera som "hjälpplärare" m.m.

SAMARBETSLEKAR

Djupfryst

Några elever är "fasttagare", antalet anpassas till gruppens storlek och hur lång tid man bestämmer att leken ska pågå.

Medan fasttagarna räknar till tio sprider sig de övriga i olika riktningar.

Fasttagarna börjar sedan jakten på dem. Den som blir fast ska genast stanna och "frysa" sin rörelse. För att den som blivit fasttagen ska bli befriad måste någon annan antingen krypa mellan hennes ben eller skaka hand med personen.

Kram-tafatt

Det här är en variant av vanlig tafatt.

Någon/några är fasttagare. Deltagarna kan inte bli tagna när de kramar någon annan.

Härvan eller Knuten

Deltagarna står i en cirkel (c.10 pers. är lämpligast, så dela in klassen i grupper). De sträcker fram armarna mot mitten och fattar tag i två personers händer (obs! inte de som står närmast). Sedan måste gruppen samarbeta. Alla ska tillsammans försöka lösa upp härvan/knuten utan att släppa varandras händer.

Jättehoppet

Det gäller för en grupp personer att sammanlagt hoppa så långt som möjligt.

Från en startlinje börjar den första med ett hopp. Från nerslagsplatsen fortsätter den följande med sitt hopp osv. Då samma grupp gör nya försök ska man försöka förbättra den gemensamma hoppsträckan.

Man kan variera leken genom att hoppa på olika sätt: jämfota, längdhopp, trestegshopp osv.

Vänkretsen

Alla deltagare (c.8 st), utom en person, står i en ring tätt intill varandra, axel mot axel. En person står mitt i ringen, håller armarna längs kroppen och gör sig alldeles stel. Han/hon ska sedan falla i vilken riktning som helst, utan att flytta på fötterna. De som står i ringen håller sina handflator mot ringens mitt och samarbetar för att ta emot den fallande personen, som försiktigt knuffas i en annan riktning. De som tar emot den fallande bör vara uppmärksamma, personen får inte falla i golvet. Leken utvecklar förtroendet för andra. Man turas om att vara i mitten.

Födelsedagsleken

Deltagarna ska försöka ställa sig i kronologisk ordning utgående från sin födelsemånad och -dag. Det här ska ske utan att någon talar och använder sig av ord. De ska själva hitta på hur de ska utbyta information med varandra (minspel, tecken m.m.). Gruppen har ett gemensamt mål som de ska nå genom ordlös kommunikation.

Filtboll

Deltagarna delas in i två lag. Båda lagen har en stor filt och en stor boll t.ex. badboll eller stor skumgummiboll. Lagen ska med hjälp av filten försöka kasta bollen fram och tillbaka till varandra över t.ex. ett volleybollnät.

Deltagarna i laget håller alltså i filtkanterna och bollen hålls på filten. Man samarbetar för att få bollen att flyga iväg. Laget på andra sidan nätet försöker fånga bollen med filten. Varje gång bollen flyger över nätet får båda lagen en gemensam poäng. Det här är alltså ett utpräglat samarbetspel.

teckneuppgift

EN LAM MAN BOTAS I KAFARNAUM

Individuellt:

Varje elev läser texten och gör sin egen serie utgående från textens händelser. Eleven beslutar själv hur många olika bilder serien ska innehålla.

Grupparbete:

Läraren beslutar på förhand, utgående från texten, hur många bilder serien ska innehålla. Klassen delas in i lämpliga grupper. Varje grupp ansvarar för en eller flera bilder i serien. Läs texten för att få en grund och idé för teckningen. De färdiga bilderna sätts upp på klassväggen och bildar en stor serie.

Förslag på verser som kan utgöra grunden för en seriebild:

Luk. 5

v. 17 Jesus undervisar

v. 18 En lam man bärs på bår i trängseln

v. 19-20 Den lame firas ner framför Jesus

v. 21-23 Fariséerna och de skriftlärdade tänker

v. 24 Jesus talar till den lame

v. 25 Den lame reser sig och går

v. 26 Häpnande människor

Gör gärna prat- och tankeblor i de bilder där det behövs.

skrivuppgift

EN OFFICERS TJÄNARE BOTAS

Efter att ha läst / behandlat undret i klassen kan eleverna göra en uppgift där de lever sig in i händelsen. T.ex.:

- Eleverna är nyhetsreportrar som skriver om undret (för radio, tidning...) Eller intervjuar honom som blev botad / någon som var med.

- Eleverna lever sig in i tjänarens situation. Vad skulle det ha stått i hans dagbok? (Vad hände dagen före undret, beskriv dagen då undret skedde och dagen efter.)

- Eleverna lever sig in i någon person som såg undret och skriver brev till t.ex. farmor/morfar. (Vet du vad jag såg idag?!)

dramauppgift

STORMEN TYSTAS

Dramaövningen kan göras som klassrumsdrama. Dramat kan genomföras före eller efter att berättelsen läses / behandlas i klassen. Klassrummet eller gymnastiksalen kan användas. Om ni är i klassrummet flytta pulpeter etc. åt sidan.

Läraren går in i rollen som en av lärjungarna. Eleverna är med i händelsen som lärjungar, lever sig in i vad som hände. Om berättelsen behandlas före dramat kan en av eleverna få rollen som Jesus. Läraren för händelsen framåt, pratar om vad som skall hända / vad som händer.

Börja t.ex. med att berätta att alla ska ni iväg med båt om några timmar. Uppmana lärjungarna (alla eleverna) att packa sina saker och lasta sakerna ombord på båten. Glöm inte mat, dricka.... Ge hela tiden "order" (kan du ta ombord

det och det, kom ombord, kan du kasta loss, ta upp ankaret, ni ror, hissa segel, spänn seglen, ...). Berätta vart ni är på väg. Det kan också bli aktuellt med att äta (några dukar, delar ut mat...). Kanske någon får i uppdrag att fiska. Kommentera gärna att Jesus vilar, sover.

Vinden tilltar småningom. Be några reva segel, surra fast saker, klä på er mera kläder, ös vatten...

Lev er in i känslan av rädsla. Hur ska ni klara er? Hur kan Jesus sova mitt i allt detta? Be någon väcka Jesus. Här slutar dramat om ni INTE läst berättelsen förut. Läraren berättar slutet. Om ni läst berättelsen före dramat ingriper eleven som spelar Jesus.

Mat åt fem tusen

(Luk.9:10-17)

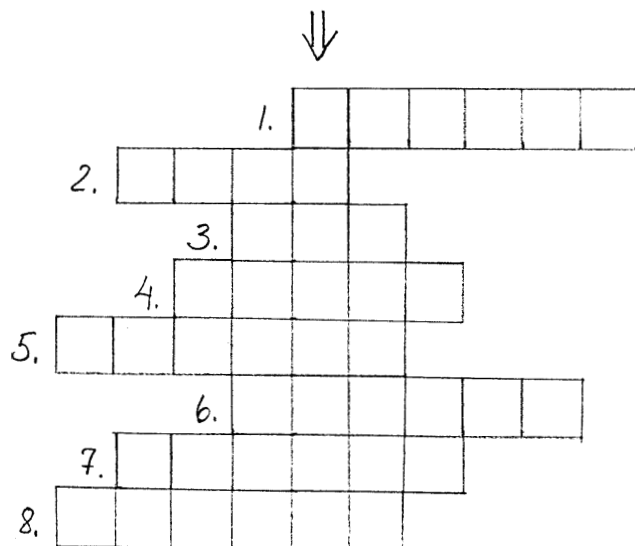
Slå upp bibeltexten och läs den. Gör därefter ordflätan med hjälp av texten.

Vågrätt

1. Jesus _____ alla som behövde hjälp.
2. Jesus talade till folket om Guds _____.
3. Jesus sa åt lärjungarna att de skulle ge folket något att _____.
4. Omkring fem _____ män var samlade.
5. Lärjungarna sa att de inte har mer än fem bröd och två _____.
6. Jesus såg upp mot _____ då han läste tackbönen och välsignade maten.
7. Jesus bröt _____ innan lärjungarna delade ut det åt folket.
8. Då alla hade ätit blev det tolv _____ över.

Lodrätt

1. Till den här staden drog sig Jesus och lärjungarna då folket följde efter dem.

FRÅGOR

- Luk. 5:17-26   1. Varför hade Jesus förmågan att bota? (han hade Herrens kraft)
2. Vad sade Jesus till den lame mannen då han botade honom?
("Min vän du har fått förlåtelse för dina synder", "Stig upp, ta din bår
och gå hem")
- Luk. 7:1-10   3. På vilket sätt visade officeren att han hade en stark tro på att
Jesus kunde hjälpa? (om Jesus säger ett enda ord kan han låta
pojken bli frisk)
- Luk. 8:22-25   4. Vilka känslor hade lärjungarna under båtfärden? (de var rädda,
förvånade, förskräckta)
- Luk. 9:10-17   5. Vad tyckte lärjungarna att folket skulle göra då det blev kväll? (gå
till byarna och gårdarna omkring, skaffa sig tak över huvudet och få
något att äta)
6. Vad sade Jesus att lärjungarna skulle göra? (att de själva skulle
ge folket något att äta)
- Luk. 14:7-14   7. Var säger Jesus att man ska gå och sätta sig om man blir bjuden
på fest? Varför? (på den nedersta (sämsta) platsen, det kan finnas
någon som är mera ansedd och bör få en bättre plats; den som satt
sig sämst kan kanske bli flyttad till en bättre plats och blir då hed-
rad)

VECKANS PROBLEM:

Hur många personer fanns det i gruppen när lärjungarna delade
in de femtusen männen i Betsaida? Hur många grupper blev det?
(femtio män / grupp, 100 grupper)

ORD ATT SLÅ UPP

ansedd
apostel
befäl
hedra
huta
krympling
lyte, lytt
officer
tvist, tvista
vädja
välgörare

SÅNGFÖRSLAG

ps 454 Gud har skapat allting - Mos s. 9, 29, 31, 33
ps 455 Tusen stjärnor glimmar - Mos s. 34, 35
ps 485 Gud från ditt hus
ps 312 Lova herren sol och måne - Mos s. 11
ps 433 Herre du vandrar försoningens väg
ps 553 Guds kärlek är som stranden Mos s. 10
sss s. 8 Båten var så liten
sss s. 102 Jag har en massa bröder
sss s. 140 Man retas och knuffas
sss s. 144 Mycket folk kring Jesus var

FACIT

mat åt fem tusen
vågrätt
1. botade
2. rike
3. äta
4. tusen
5. fiskar
6. himlen
7. brödet
8. korgar
lodrätt
1. **Betsaida**

Skede 4

Påsk

**LUKAS
18: 31-34
KAP. 22-24 SAMT DE
TIDIGARE TEXTERNA.**

VISSTE DU DETTA OM PÅSKEN?

- **uppstod på tredje dagen** – när man säger att Jesus uppstod på tredje dagen räknar man fredagen med som den första dagen, lördagen som den andra och söndagen som den tredje dagen.
- **Påskveckan eller stilla veckan** firar man i kyrkan på följande sätt:
  - Måndag:** Jesus i Getsemane, hur han fångslas och hur lärjungarna flyr och Petrus förnekar honom
  - Tisdag:** rättegången inför Pilatus och Herodes
  - Onsdag:** dödsdomen och vandringen till Golgata
  - Torsdag:** den sista måltiden, nattvarden
  - Fredag:** döden på korset och begravningen
  - Lördag:** Jesus i graven och i dödsriket
  - Söndag:** uppståndelsen, den tomma graven
  - Annandag påsk:** om hur kvinnorna vid graven eller lärjungarna får se den uppståndne Jesus. Firandet av påskveckan hör till de äldsta traditionerna i kyrkan.
  - I själva verket har man delat upp sådant som hände under ett och samma dygn på flere dagar.**
- Man firar två gånger under kyrkoåret samma händelse: Jesus rider in i Jerusalem. Första advent är synvinkeln att Jesus kommer till oss, som Frälsare, som en annorlunda kung. Då handlar det om hans uppgift, varför han föddes, det som vi firar när vi firar jul. På Palmsöndagen inför påsken är synvinkeln att han kom för att lida och dö, bara på det sättet kunde han bli en Frälsare.
- **Judas – förrädaren** har inspirerat många till olika teorier om varför han förrådade Jesus. En del tror att det var p.g.a att han var rädd att bli avslöjad som förskingrare, han hade hand om lärjungarnas kassa. Andra tror att han blev besviken på Jesus när det gick upp för honom att Jesus inte skulle göra uppror mot romarna och ta makten i Palestina. En del har varit så arga på Judas att de föreställer sig att han nu är på helvetets värsta plats och har fått det strängaste straffet. Trots allt – var och en som har svikit sin vän någon gång kan på något sätt förstå Judas och hur det kan komma sig att man förråder den som ändå är så viktig för en.

INSPIRATION INFÖR PÅSK:

Bygg upp sorgens, väntans och glädjens fönster (eller altare) i din klass.

Detta är något för ögat, för fantasin, för själen: Man kan illustrera långfredagens, påsklördagens och påskdagens händelser visuellt.

1. Sorgens fönster eller altare (långfredagen)

Bäst resultatet blir det om du har tre fönster med fönsterbräde i din klass. Man kan också bygga upp detta på bord, men det blir bättre effekt med fönster. Ta fram ett svart tyg (t.ex. filtyg) och använd det som duk. Ovanpå ställer du ett crucifix eller ett kors. Korset kan man tillverka själv av två kvistar som man binder ihop och ställer i ett kärl med sand eller stenar i. Ovanpå den svarta duken kan du lägga en enda röd ros. (En röd ros symboliserar lidande och smärta. I kyrkorna brukar man på långfredagen pryda altaret i kyrkan med fem röda rosor som står för Jesu fem sår som han fick i samband med korsfästelsen, i händerna, fötterna och sidan.)

2. Väntans fönster (påsklördagen)

Påsklördagens fönster handlar om Jesus i dödsriket. Det kan man visuellt åskådliggöra genom

att använda en grå duk (t.ex. en linneduk eller handduk). Ovanpå duken ställer du ett ljus i en ljusstake, men det skall vara släckt. Det symboliserar den släckta livslågan. I fönstret ställer du en kartongbit - gärna t.ex. lilafärgad i A4-storlek, där du i mitten har klippt ut en liten dörr. Bakom dörren kan du klistra silkespapper i en mild färg. Den symboliserar väntan - en dörr på glänt, kommer stenen framför graven att rullas bort eller inte? Ovanpå duken lägger du ett helt, kokt hönsägg, (ägget ser ännu dött och kallt ut).

3. Glädjens fönster (påskdagen)

Här får fantasin flöda fram - det får vara så färggrant och glatt som du bara kan åstadkomma. Duken ska vara vit. Till fönstret kan du göra en färgsprakande sol av kartong och silkespapper i varma soliga färger: gult, orange, rött. Har du en bild av Jesus som breder ut sina armar kan du använda den. I detta fönster kan du ställa ett fat med grönt påskgräs, eller en färgsprakande bukkett tulpaner. Här skall det också finnas ett brinnande ljus. Ovanpå den vita duken sätter du två äggskalshalvor. Ägget var inte dött, i det fanns liv. Därför är ägget en kristen påsksymbol, symbolen för uppståndelsen.

PÅSKHÄLSNINGAR

Albanska
Krishti ungjall!
- Vërtet ungjall!

Aleutiska
Kristusaq ungoihtaq!
- Ilaamun ungoihtaq!

Arabiska
AL-Massiah qaam!
- Hakkan qaam!

Arameiska/syriska
Qom moran men qabro!
- Shariro ith qom!

Armeniska
Hristos harayavey merelotz!
- Orhnial e haroutim Hristosi!

Beti
Kristus akui ya son!
- Akui ya son bebela!

Engelska
Christ is risen!
- He is risen indeed!

Estniska
Kristus on (surnust)
ülestõusnud!
- Tõesti on ülestõusnud!

Finska
Kristus nousi kuolleista!
- Totisesti nousi!

Franska
Le Christ est ressuscité!
- En vérité, il est ressuscité!

Georgiska
Khriste arsdga!
- Tsesmaritad arsdga!

Grekiska
Hristos anesti!
- Alithos anesti!

Holländska
Christus is opgestaan!
- Hij is waarlijk opgestaan!

Isländska
Kristur er upprisinn!
- Sannarlega upprisinn!

Italienska
Cristo e risorto!
- Veramente e risorto!

Japanska
Haristos hukatsu!
- Zitsuni hukatsu!

Kikuyu
Kristo ni muriuku!
- Ni muriuku na ma!

Koptiska
Hristos aftonf!
- Alithos aftonf!

Latin
Christus resurrexit!
- Vere resurrexit!

Litauiska
Kristus kėlési!
- Ištikruju kėlési!

Luganda
Kristo azuukidde!
- Kyamazima azuukidde!

Luhya
Kristo asimukushe!
- Asimukushe toto!

Malayalam
Kristu udhithanai!
- Avan sathayamayum
udhithanai!

Polska
Chrystus zmartwychwstal!
- Zaprawde zmartwychwstal!

Svenska
Kristus är uppstånden!
- Han är sannerligen uppstånden!

skrivuppgift

PETRUS, PILATUS, BARABBAS ...

Be eleverna tänka sig in i någon person (t.ex. Petrus, Pilatus, Barabbas) och låt dem skriva om händelserna utgående från den personen. Vad hände? Hur kändes det? Varför gjorde jag så? Texten kan skrivas som ett brev till någon, en intervju med personen eller att den ifrågavarande personen skriver sin egen dagbok över upplevelsorna och händelserna.

Följande rubriker kan också användas:

- Om jag hade bett i Getsemane (att tänka sig in i Jesu situation och hur han bad)
- Jag träffar Pilatus (intervju med Pilatus)
- Jag skriver till Barabbas (vad vill du veta om och av honom)
- Barabbas kommer hem (vad hände efter det att Barabbas frigavs)

Eleverna kan också få i uppgift att vara reportrar, då de ska skriva om händelserna som reportage i en tidning. Man delar uppgifterna så att olika elever/elevgrupper rapporterar om olika händelser t.ex. Sista måltiden, I Getsemane, Jesus förhörs och döms, Korsfästelsen, Gravläggningsen, Uppståndelsen. Det som hände efter uppståndelsen d.v.s. att Jesus ännu några gånger visade sig för lärjungarna före himmelfärden kan även ingå i samma tidning om man så tycker. Varje reporter/reportergrupp kan t.ex. ha en tidningssida till sitt förfogande. Förutom den skrivna texten bör man också planera rubriker och sidans lay-out. Alla reportagesidor sammanfogas sedan till en tidning. Någon/några får i uppgift att utforma tidningens första sida med de viktigaste nyheterna och slående rubriker. Klassen hittar på ett namn för tidningen.

collage- och dramauppgift

STILLA VECKANS HÄNDELSE

Gör ett stort collage där händelserna under stilla veckan ingår.

Alternativt görs flera små collagearbeten, ett collage för varje händelse under veckan. Gruppvis ansvarar eleverna för de olika händelserna t.ex.

- Jesus rider in i Jerusalem (palmsöndag) Luk. 19:28-40
- Den sista måltiden (skärtorsdag) Luk. 22:14-23
- Jesus i Getsemane Luk. 22:39-46
- Jesus fängslas Luk. 22:47-62
- Jesus förhörs och döms Luk. 22:67-71, Luk. 23:1-25
- Korsfästelsen (långfredag) Luk. 23:26-49
- Påskmorgonen (påskdagen) Luk. 24:1-12

Läs den text som behandlar händelsen och gör ett collage. Collaget kan göras på många olika sätt. Inspirera eleverna till skapande och fantasi att använda olika material och tekniker. Collage-bilderna sätts sedan upp på klassväggen i kronologisk ordning.

Den lärare/klass som tycker om att arbeta med drama kan givetvis dramatisera de olika händelserna under stilla veckan. Om det är möjligt videofilmar man dramatiseringen och visar för andra klasser.

skapande uppgift

PÅSKTRÄDGÅRD

På ett stort underlag t.ex. en bricka eller en plåt sås påskgräs i god tid före stilla veckan. På gräset bygger man sedan upp Golgata kulle med några stenar och av träpinnar görs de tre korsen. Graven görs som en grotta av några stenar. Gravöppningen täcks med en större sten. Pryd trädgården t.ex. med videokvistar. Dessutom behövs ett par vaktsofficer vid graven, kvinnorna som kom till den tomma graven och en ängel. Dessa kan göras av en pappersstrut (eller tunn kar-

tong så är det stadigare) som kläs över med tyg. Huvudet, en flirtkula, fästes med en bit piprensare som sticks in i kroppen. Håret görs av garn. Kvinnorna behöver dukar, vaktsofficererna en hjälm och ängeln en gloria av glitterband. Vakterna kan dessutom ha sköldar, som görs av tunn metallfolie, och spjut. Hela påsklördagen vaktar soldaterna graven, som är stängd med en stor sten. På påskmorgonen (söndagen) är kvinnorna vid graven, stenen är bortvältrad och en ängel är där. Då kan man också pynta påskträdgården med granna blommor t.ex. tussilago och krokus om de redan blommar.

FRÅGOR

1. Luk. 18:31-34 Vad berättar Jesus för lärjungarna i den tredje förutsägelsen? (Att han ska utlämnas, dödas och uppstå)

Följande frågor är ur kapitlet 22-24:

2. Vad kallades påskan på Jesu tid? (det osyrade brödets högtid)
3. Vad hände i Getsemane?
4. Vem var Barabbas? (En som satt i fängelse för upplopp i staden och mord)
5. Vad hette platsen där Jesus korsfästes? (Skallen)
6. Vad hette kvinnorna som gick till Jesu grav? (Maria från Magdala, Johanna och Maria - Jakobs mor)
7. Vilken lärjunge sprang till Jesu grav för att se om det var sant som kvinnorna sa? (Petrus)

VECKANS PROBLEM

I hurudant tyg svepte Josef från Arimatia in Jesu kropp? (linnetyg)
Vad görs tyget av? (linväxten)

SÅNGFÖRSLAG

- ps 59 Se vi går upp till Jerusalem
- ps 73 Långt borta i ett fjärran land - Mos s. 48
- ps 87 För att du inte tog det gudomliga
- ps 100 De trodde att Jesus var borta - Mos s. 49
- ps 101 Kornet har sin vila
- ps 171 Det går en väg genom ökensand
- ps 275 Jesus för världen givit sitt liv
- HB s. 75 Graven ligger tom
- HB s. 70 Han gick den svåra vägen
- sss s.9 De gick med sänkta huvuven
- sss s. 26 Dina händer är fulla av blommor
- sss s. 59 Graven ligger tom
- sss s. 117 Jag tänker på min Herre
- sss s. 132 Livet vann dess namn är Jesus
- sss s. 142 Med blommor i håret
- sss s. 171 Petrus, Jakob och Filippus
- sss s. 211 Uppstått har Jesus
- sss s. 212 Vackra törnrosbuske

ORD ATT SLÅ UPP

anbud	ofruktsam
anklaga	praktfull
avrätta	prygla
bägare	påk
fullborda	skymfa
fullkomlig	smäda
förakt	sålla
förbund	tillrättavisa
fördold	tvivel, tvivla
förhänge	upplopp
förkasta,	uppvigla
bli förkastad	utgjuta,
förkunna	bli utgjutet
förleda	utlämna
förneka	utverka
förråda	vittna,
glåpord	vittnesmål
håna	ångest
laglös	åskådare
läka	åsyn
offra	

